

บทที่ 3

ปรัชญา ค่านิยม ทักษะดี เป้าหมาย

ครอบครัวที่บรรลุเป้าหมายของชีวิต

ปรัชญา

(PHILOSOPHY)

ปรัชญาในยุคต่าง ๆ

คำว่า ปรัชญา มีความหมายแตกต่างกันตามยุคสมัยดังนี้

(1) 1. ยุคแรก ปรัชญา มีความหมายถึงศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอภิปรัชญา คนยุคนี้สนใจกับอมตซึ่งสัมผัสไม่ได้

2. ยุคกลาง ประมาณศตวรรษที่ 16 นักปรัชญาระดับโลกเรียนรู้จากพระพุทธรองค์แล้ว KANT กล่าวไว้ว่า ปรัชญาเป็นศาสตร์ที่วิจัย ค้นคว้า ถึงการเรียนรู้ และสามารถอธิบายได้

3. ยุคหลัง ถือว่าปรัชญาเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

4. ยุคปัจจุบัน ปรัชญาหมายถึงแนวความคิด หรือวิชาการต่าง ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ปรัชญาในยุคต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนรู้สิ่งรอบ ๆ ตัว และนำมาดัดแปลงแก้ไขให้เหมาะสมกับการใช้

NICKELL และ DORSY ได้กล่าวถึงปรัชญาของการครองเรือนไว้ว่า ปรัชญา หมายถึงทัศนคติหรือแนวโน้มที่เป็นเครื่องนำทางในชีวิตการครองเรือน

หรือปรัชญาการครองเรือน กล่าวได้อีกอย่างหนึ่งคือ การแสดงออกของแต่ละคนหรือแต่ละครอบครัวที่ใช้ยึดถือปฏิบัติในการดำเนินชีวิต สิ่งต่าง ๆ ที่นำมาตั้งเป็นปรัชญาในการครองเรือนของแต่ละคนแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความรู้ที่ได้รับ เคยใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตของตนเองมาแล้ว ได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับครอบครัวของตนเอง

ปรัชญาการครองเรือนขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้

1. ประสบการณ์ชีวิตของผู้นำครอบครัว ผู้นำที่มีประสบการณ์มาก สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดีกว่าผู้ไม่เคยมีประสบการณ์เลย

2. การศึกษา ส่วนมากเชื่อว่าผู้มีการศึกษาสูงจะสามารถนำครอบครัวบรรลุจุดมุ่งหมายได้ดี

---

(1) เทียบ เกริกมธุกร การจัดการบ้านเรือน โครงการตำรา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2521 หน้า 2-4

3. สุขภาพกายและสุขภาพจิต ต้องมีความสมบูรณ์ แข็งแรง สามารถต่อสู้กับสิ่งต่าง ๆ ได้

ดังนั้น ปรัชญาของการครองเรือนจึงมีความสำคัญมาก ที่จะช่วยให้เกิดเป้าหมายของชีวิต ซึ่งจะนำไปสู่ความราบรื่นในการดำรงชีวิตครอบครัวต่อไป

ค่านิยม (VALUE)

ค่านิยม คือ ความคิดและการแสดงออกของคน ในสังคมใดที่มีคุณค่า จึงมีการยอมรับปฏิบัติตามค่านิยมนั้น ๆ ค่านิยมเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา

(2)ดร.ก่อ สวัสดิพานิช ได้กล่าวถึงค่านิยมว่า ค่านิยมหมายถึงความคิด พฤติกรรม และทั้งที่คนในสังคมใดสังคมหนึ่งเห็นว่ามีคุณค่า มีการยอมรับปฏิบัติตามและวางแผนไว้ระยะหนึ่ง ค่านิยมเปลี่ยนแปลงไปตามสมัย ตามความคิดเห็นของคนในสังคม

ค่านิยม จึงหมายถึง สิ่งที่สังคมยอมรับมีการเปลี่ยนแปลงตามยุค เช่น พฤติกรรมของบุคคลในสังคมที่ทุกคนต้องถือปฏิบัติ

(3)ดร.ไพฑูรย์ เครือแก้ว ได้กล่าวว่า ค่านิยมของสังคม หมายถึง สิ่งใดที่คนสนใจ สิ่งที่คนปรารถนาที่จะได้ ปรารถนาจะเป็น หรือกลับกลายมาเป็น เป็นสิ่งที่คนถือว่าต้องทำ ต้องปฏิบัติเป็นสิ่งที่คนบูชายกย่อง และมีความสุขที่จะได้เห็นได้ฟัง ได้เป็นเจ้าของ ค่านิยมของสังคมจึงเป็นวิถีทางของการจัดรูปความประพฤติที่มีความหมายต่อบุคคล และเป็นแบบฉบับของความคิดที่ยังแบ่งสำหรับยึดถือในการปฏิบัติ

แนวความคิดเกี่ยวกับค่านิยมในการจัดการ

แนวความคิดนี้มีหลายอย่าง ได้แก่

1. ความรัก เป็นรากฐานของครอบครัว ความคิดเห็นแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน จึงเป็นรากฐานแห่งความมั่นคงในชีวิต

---

(2)ดร.ก่อ สวัสดิพานิช, วิทยุกับค่านิยมและระบบศีลธรรม. เรื่องนำรู้เกี่ยวกับการศึกษา, พระนคร กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2518, หน้า 46-58 (อ้างจาก เทียบ เกริกมธุกร)

(3)ดร.ไพฑูรย์ เครือแก้ว, ลักษณะสังคมไทยและการพัฒนาชุมชน. พระนคร, การพิมพ์เกื้อกูล, 2526, หน้า 6

2. ความรู้ความสามารถ ช่วยให้แต่ละคนสามารถช่วยตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ช่วยให้เกิดค่านิยมอื่น ๆ ได้

3. ความทะเยอทะยาน ทุกคนต้องการความสำเร็จในชีวิต ดังนั้น ต้องมีความทะเยอทะยาน ชีวิตจึงจะสมบูรณ์ ทั้งนี้ต้องมีสุขภาพดี มีความสุขสบายทั้งร่างกายและจิตใจด้วย

ค่านิยมในการครองเรือน

Dewitt H. Parker กล่าวว่า ค่านิยมในการครองเรือน ได้แก่

1. ความรัก คือความที่มีความสนใจต้องการจะมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ได้แยกไว้หลายประเภท ได้แก่

- ความรักระหว่างเพศ
- ความรักของพ่อแม่
- ความรักเพื่อน
- ความรักวงศ์ตระกูล
- ความรักหมู่คณะ

2. สุขภาพ คือ ความสนใจที่ต้องการให้สุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ สามารถปรับตัวได้ทุกสถานการณ์

3. ความสุขสบาย คือ ความสนใจและพอใจที่จะให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

4. ความรู้ความฉลาด คือ ความสนใจจะทำงานและใช้ความรู้ให้เกิดความชำนาญมากขึ้น

การแบ่งค่านิยม

NICKELL ได้แบ่งไว้ 2 ชนิด

1. ค่านิยมเกิดขึ้นเองในตัว ไม่ต้องอาศัยค่านิยมอื่นก็สามารถเกิดได้ เช่น ศิลปะ ความรัก เกิดได้เองตามธรรมชาติ

2. ค่านิยมที่ช่วยให้เกิดคุณค่าอื่น ๆ ขึ้นอีก เช่น ความสนใจทางด้านวิชาการ เป็นต้น ค่านิยมบางอย่างเป็นได้ทั้ง 2 อย่าง เช่น ค่านิยมในด้านความรัก สุขภาพ ความรู้ ความฉลาด เหล่านี้เป็นต้น

ทัศนคติ (ATTITUDE)

ทัศนคติ (ATTITUDE) คือ การที่มีจิตใจโน้มเอียง เห็นด้วย หรือต่อต้าน ต่อสังคมทั้งทางรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งเกิดจากความต้องการ ความปรารถนา

THURSTONE และ CLAVE ได้กล่าวไว้ว่า ทัศนคติเป็นกระบวนการทางจิตใจของเราทั้งหมดที่เกี่ยวกับความพอใจ ความเห็นแก่ตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้รวมกันเข้าจึงทำให้เกิดทัศนคติ

ทัศนคติ เป็นแนวทางที่สมาชิกทุกคนในครอบครัวร่วมกันคิดช่วยกันปรับปรุงแก้ไข สิ่งที่เกิดขึ้นในครอบครัวให้ดีขึ้น เช่น การรับประทานอาหารแต่ละมื้อทุกคนมีความคิดสอดคล้องกันว่า อาหารต้องมีคุณค่าอาหารและครบตามหลักโภชนาการอาหารหลัก 5 หมู่ คือ มีทั้ง ผัก ไข่ เนื้อสัตว์ ผลไม้ และของอื่น ๆ ที่มีราคาพอเหมาะกับงบประมาณของครอบครัว เป็นต้น ในครอบครัวใดที่คู่สมรสมีทัศนคติ ค่านิยม คล้ายกันชีวิตครอบครัวจะมีความสุข

เป้าหมาย (GOAL)

ทั่ว ๆ ไปมีการกำหนดไว้ 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. เป้าหมายระยะยาว (LONG TERM) เป็นเป้าหมายที่ต้องใช้ระยะเวลาซึ่งจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับทรัพยากรที่เก็บสะสมไว้ เช่น การตั้งใจจะมีบ้าน การที่ตั้งใจจะเป็นแพทย์ในอนาคตจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับ

- 1) ระยะเวลา
- 2) ความสนใจที่ต่อเนื่องกัน และ
- 3) ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเป้าหมายอื่น ๆ จึงประสบผลสำเร็จ

2. เป้าหมายระยะสั้น (SHORT TERM GOALS) เป็นเป้าหมายที่ตั้งไว้จะต้องประสบความสำเร็จในสิ่งนั้น ๆ ในระยะสั้น ซึ่งขึ้นอยู่กับ 3 ข้อที่กล่าวแล้วเช่นกัน ได้แก่ ความต้องการที่จะซื้อโต๊ะเก้าอี้ซึ่งมีสภาพดีและเหมาะสมกับสภาพของห้อง ถ้าซื้อได้เหมาะก็ประสบผลที่ตั้งไว้

3. เป้าหมายย่อยที่นำไปสู่เป้าหมายระยะสั้นและระยะยาว

ดังที่กล่าวแล้ว เป้าหมายจะบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ต้องขึ้นกับ 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบสุดท้ายที่ต้องมีเป้าหมายย่อยมารวมเป็นเป้าหมายใหญ่ขึ้นไป

ส่วนใหญ่ครอบครัวจะประสบปัญหาต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากสมาชิกของครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ผู้ที่มีเป้าหมายของชีวิตหรือมีปรัชญาในการดำเนินชีวิต จะสามารถแก้ปัญหาได้ดีกว่าครอบครัวที่ไม่มีหลักเกณฑ์หรือเป้าหมายที่จะยึดถือ

เป้าหมายของการดำเนินชีวิตและครอบครัว จะมีความสำคัญกับค่านิยม ส่วนมากเราจะเข้าใจสับสนกัน เป้าหมายเป็นสิ่งยึดถือกำหนดเส้นทางการดำรงชีวิตของแต่ละคนจะไปทิศทางใด ถ้าไม่มีเป้าหมายจะเกิดความไม่แน่นอนในการดำรงชีวิต ดังนั้น เป้าหมายเป็นตัวที่จะช่วยสร้างค่านิยมให้แก่ครอบครัว หรือเป็นตัวชี้บ่งค่านิยม เป้าหมายสามารถเปลี่ยนแปลงได้ในช่วงระยะเวลา หรือความพอดีถึงภาวะ เช่น เด็กที่มีเป้าหมายหุนหันมาก เมื่อโตขึ้นก็จะค่อย ๆ เปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อม ความคิด ความที่ได้ประสบเหตุการณ์ต่าง ๆ มา

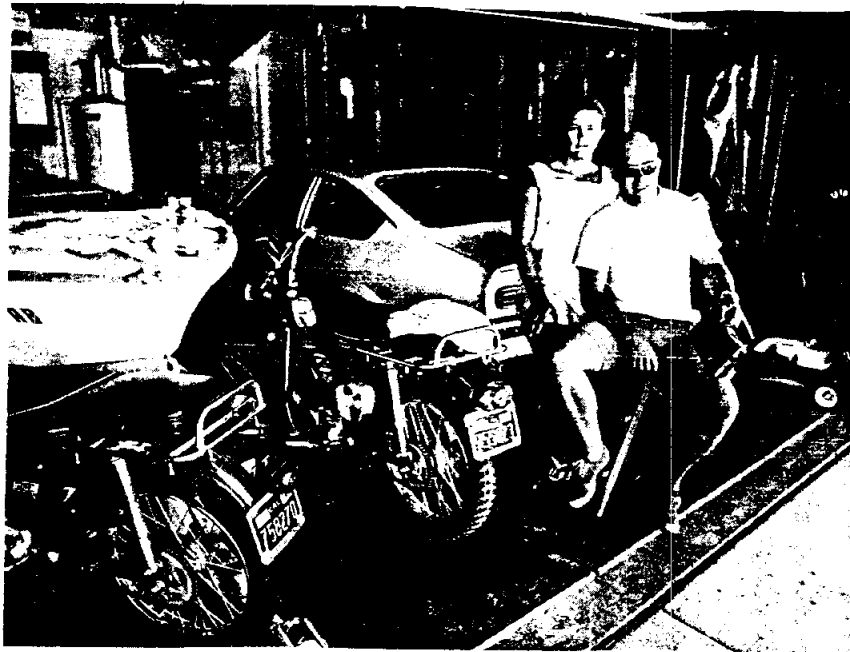
การตั้งเป้าหมายของครอบครัวควรได้คำนึงถึงค่านิยมที่สมาชิกในครอบครัวยึดถือ และกำลังทรัพยากรที่จะไปสู่เป้าหมายได้ ดังนั้น ครอบครัวจึงควรมีเป้าหมายร่วมกัน (COMMON GOALS) ซึ่งเป้าหมายส่วนใหญ่ได้จากสมาชิกในครอบครัวได้แก่

1. มีความสมบูรณ์ด้านสุขภาพอนามัยของทุกคน
2. มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว
3. สมาชิกในครอบครัวมีการพัฒนาทั้งด้านร่างกายและจิตใจตามขั้นตอนการพัฒนาการ
4. มีรายได้มั่นคง เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพของสมาชิกในครอบครัวและสังคมยอมรับยกย่อง
5. มีที่อยู่เหมาะสมกับความเป็นอยู่
6. มีการจัดทรัพยากรในบ้านเพื่อให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้
7. มีส่วนร่วมในสังคมและชุมชนนั้น ๆ ให้เจริญรุ่งเรือง

สถานะการเงินของครอบครัวกับเป้าหมายและการตัดสินใจ

จำนวนปีที่แต่งงาน	การเงิน – เป้าหมาย – การตัดสินใจ
0 – 4	ระยะแรกของชีวิตครอบครัว เป้าหมายที่สำคัญได้แก่ ฐานะการเงินมั่นคง มีการศึกษา สภาพบ้านเรือนสวยงาม การตัดสินใจขึ้นอยู่กับสถานะความเป็นอยู่และอาชีพ
5 – 9	เป็นระยะที่ตั้งครอบครัวมาแล้ว เริ่มมีการพัฒนาขึ้น การตัดสินใจในระยะแรกประสบผลสำเร็จ ระยะเวลาการประกอบอาชีพ หน้าที่การงานและรายได้ที่รับสำคัญมาก
10 – 39	ทุกอย่างประสบผลสำเร็จ เป็นปีที่มีการตัดสินใจในสิ่งอื่น ๆ ต่อไป เกี่ยวกับฐานะความเป็นอยู่ ความมั่นคง การเงิน อาชีพการทำงาน และการตั้งเป้าหมายเมื่อการปลดเกษียณ
40 ปีขึ้นไป	เป็นปีที่ว่างเปล่า ระยะเวลาปลดเกษียณ ระดับความเป็นอยู่ สุขภาพอนามัยเป็นสิ่งสำคัญมากในระยะนี้

ครอบครัวนี้บรรลุเป้าหมายของชีวิต

เป้าหมายของสตรีโสด คือ การเข้าสังคมในชนชั้นเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

บทที่ 3

¹ไพฑูรย์ เกื้อแก้ว ลักษณะสังคมไทยและการพัฒนาชุมชน. พระนคร, การพิมพ์
เกื้อกูล, 2526. หน้า 6

²เทียบ เกริกมธุกร. การจัดการบ้านเรือน. เชียงใหม่, ลานนาการพิมพ์, 2521.
หน้า 6
